

Cirkusy v Grécku už len bez zvierat!

Grécko ako prvá krajina v Európe zakázalo cirkusy so všetkými živými zvieratami. Je tak dva kroky pred zvyškom Európy, kde sú cirkusy so živými zvieratami stále povolené, a krok pred Rakúskom, Švédskom, Nórskom, Maltou či Veľkou Britániou, kde už v cirkusoch zakázali využívať tzv. **divožijúce zvieratá** (napr. tigre, slony, opice).

Od februára tohto roka preto v **Grécku už nebudú môcť v cirkusoch vystupovať žiadne zvieratá, teda ani domestikované, ako mačky, psy či kone** a zákaz platí pre všetky druhy verejných vystúpení v krajine. Pokiaľ do Grécka zavíta cirkus, nesmie mať žiadne zvieratá, inak na územie Grécka nebude mať povolený vstup. Grécko zákaz prijalo po intenzívnej kampani ochranárskej organizácie GAWF (Greek Animal Welfare Fund), ktorá trvala od roku 2006.

Slovensko nemá vlastné cirkusy so zvieratami, sme však hostiteľskou krajinou zahraničných cirkusov, ktoré zvieratá pri predstaveniach používajú.

Prečo NIE cirkusom.

Zvieratá v cirkuse sú vytrhnuté zo svojho prírodného a sociálneho prostredia. Najviac trpia divožijúce zvieratá, ktorých prírodné podmienky je možné v zajatí aj pri dobrej vôli veľmi ťažko nasimulovať. Prírodné teritórium tigra má stovky, niekedy dokonca tisícky km². V cirkusoch sú mačkovité šelmy držané v kliečkach o niekoľkých m² bez tzv. enrichmentu (obohatenie, slúžiace na zmyslovú a mentálnu stimuláciu zvierat držaných v zajatí) 20 hodín denne. Okrem povinnej prípravy na predstavenia sa von z kliečok nedostávajú.

Zvieratá v cirkusoch sú držané v nevyhovujúcich podmienkach. Pre všetky druhy cirkusových zvierat platí nemožnosť naplniť základné prirodzené potreby – pohyb, hra, lov, vytváranie sociálnych štruktúr so zvieratami svojho druhu. To vedie k strádaniu, frustrácii, čoho výsledkom je stereotypné správanie (chodenie dookola, opakovanie rovnakého pohybu) a sebapoškodzovanie. Mnohé druhy sú vždy, keď nevystupujú a nenacvičujú, uviazané reťazami. Najmä slony sú často pútané za končatiny, výsledkom sú poranenia a zápaly nôh.

Preprava je považovaná za vysoko stresujúci faktor pre všetky druhy zvierat a mala by byť limitovaná na čo najmenšiu možnú mieru. **Cirkusové zvieratá sú na cestách po celý rok, často cestujú niekoľko dní či týždňov v kuse. Pri transporte trpia nepohodlím, bežné sú extrémne výkyvy teplôt pri cestovaní naprieč krajinami, kedy nemajú zabezpečenú potrebnú klimatizáciu. Najmä v lete hrozí prehriatie, pretože v kabínach prívosov sa môže vyšplhať teplota aj na 60 °C. Trpia tiež nedostatočnými prestávkami, nedostatočným napájaním a vyčerpanosťou.** Zimy trávajú mnohé zvieratá v studených neprispôsobených maringotkách a kamiónoch. Pre teplomilné zvieratá sú zimy v takýchto podmienkach náročné a máloktorý cirkus má záujem financovať výstavbu adekvátneho zimoviska. V súčasnosti cirkusy trpia finančnými problémami a to sa často odráža práve na nedostatočnej starostlivosti o zvieratá.

Problematická drezúra. Bez drezúry nie je možné naučiť stáť slona na zadných nohách, skákať leva cez ohnivú obruč ani medveďa bicyklovať. Pri drezúre je cirkusové zviera opakovane nútené k výkonom, ktoré nezodpovedajú jeho prirodzeným schopnostiam a danostiam. Na dosiahnutie výkonu a poslušnosti používajú cvičitelia neúmerné metódy (bodanie, bitie) a **nedovolené pomôcky**, ktoré vyvolávajú strach a spôsobujú bolesť, ako **bodce** (bodanie do citlivých častí tela, aby tréner dosiahol podrobenie sa), **elektrické tyče a háky, biče, náhubky, dokonca žeravé platničky na nohách.** Zvieratám sú často odstraňované zuby a mnohé sú tréňované pod vplyvom narkotík. Cvičitelia majú často nedostatočné vzdelanie v danej oblasti, nemajú znalosti o etologických potrebách zvierat. Navyše, pri verejných vystúpeniach prežívajú zvieratá stres z davov ľudí, vysokej hlučnosti a silného osvetlenia.

Praktiky cirkusových krotiteľov sú pred zrakmi verejnosti často ukryté, dokumentov o zaobchádzaní s cirkusovými zvieratami však pribúda. Svedectvo zamestnanca cirkusu vo filmovom dokumente medzinárodnej organizácia Animal Defenders International: http://www.youtube.com/watch?v=y405_bGrqaA

Z výchovného hľadiska cirkus vyvoláva a utvrdzuje v ľuďoch, a najmä v deťoch, nesprávne predstavy o zvieratách a o ich životných potrebách a prirodzenom správaní a zavádza nebezpečné stereotypy v myslení, že zvieratá majú cirkus rady a je pre ne smiešny. Zviera sa tak stáva cvičeným klaunom a nie živým cítiacim tvorom, ktorý má právo na rešpekt, citlivé zaobchádzanie a ochranu.

Zákon 39/2007 v paragrafe 22 o ochrane zvierat hovorí, že za týranie sa považuje aj: **“...akékoľvek konanie, ktorým sa zvieratú spôsobí trvalá alebo dlhodobá porucha správania a konanie, ktoré prekračuje biologické schopnosti zvieratá alebo zvieratú spôsobuje neprimeraná bolesť, poranenie alebo utrpenie“.** „Takto by sa ale musel vyšetrovať každý konkrétny podnet, ktorý by musel najprv niekto podať. Na základe správy vydananej štátnou veterinárnou správou po vykonaní kontroly na mieste, by mohol byť prípad postúpený ďalej a teoreticky by mohol byť majiteľ usvedčený z týrania, či už zámerného alebo spôsobeného z nedbanlivosti, a aj byť odsúdený. Pri zahraničnom cirkuse, ktorý po pár týždňoch opúšťa krajinu, je takýto zdĺhavý, zložitý postup uplatňovať nemožné,“ hovorí Silvia Čaňová zo Slobody zvierat.

Sloboda zvierat je za úplný zákaz používania všetkých druhov zvierat na verejné vystúpenia a za zákaz cirkusov so zvieratami na našom území a túto požiadavku bude presadzovať aj do zákona na ochranu zvierat.

Zákaz vystupovania divožujúcich zvierat v cirkusoch platí dnes už napríklad v Nórsku, Švédsku, Poľsku, Izraeli, Chorvátsku (vo vybraných mestách), Fínsku, Dánsku, Poľsku, Bulharsku (prechodné obdobie do po rok 2015), v Českej republike (zákaz novonarodených primátov, vybraných druhov morských cicavcov, nosorožcov, hrochov a žiráf).

Čo môže urobiť verejnosť?

- Nenavštevovať cirkusové predstavenia so zvieratami.
- Nenavštevovať ani otvorené zverince, ktoré sú pri každom cirkuse.
- Vysvetľovať svojim deťom, že zvieratá v cirkuse nežijú v dobrých a prirodzených podmienkach a vzdelávať ich o prirodzených potrebách a prostredí zvierat a spôsoboch ich ochrany.
- Napísať list svojmu starostovi a obecným zastupiteľstvám, aby sa zasadili o neposkytovanie prenájmov obecných pozemkov cirkusom so zvieratami. V zahraničí je možno nájsť veľa príkladov miest, ktoré takéto uznesenie vydali a cirkusy so zvieratami v ich obci nesmú vystupovať.
- Upozorniť príslušnú veterinárnu správu na prítomnosť cirkusu v meste a (cirkusy sa niekedy ani neprihlásia– pritom je to ich povinnosť) a vyžiadať si kontrolu a písomné výsledky. Veterinárna správa je pri podozrení na zlé zaobchádzanie so zvieratami povinná reagovať a zverejniť výsledky kontroly.

KONIEC

Informácie: Silvia Čaňová 0911 403 247, www.slobodazvierat.sk

Zdroje: Sloboda zvierat, časopis Slobody zvierat PreCit (leto 2002), Svoboda zvířat